

סיכום פעילות מרכז מנומדין למשפט יהודי ודמוקרטי

מחצית ראשונה

2024

MENOMADIN
foundation

מרכז מנומדין למשפט יהודי ודמוקרטי
مركز منومادين للقضاء اليهودي والديمقراطي
Menomadin Center for Jewish & Democratic Law
הפקולטה למשפטים
אוניברסיטת בר־אילן

חזון ומשימה

חזון

זהותה היהודית והדמוקרטית של מדינת ישראל מהווה

מקור לשותפות ולשגשוג

משימה

פיתוח תשתית משפטית ואקדמית לחיבור מרכיבי הזהות

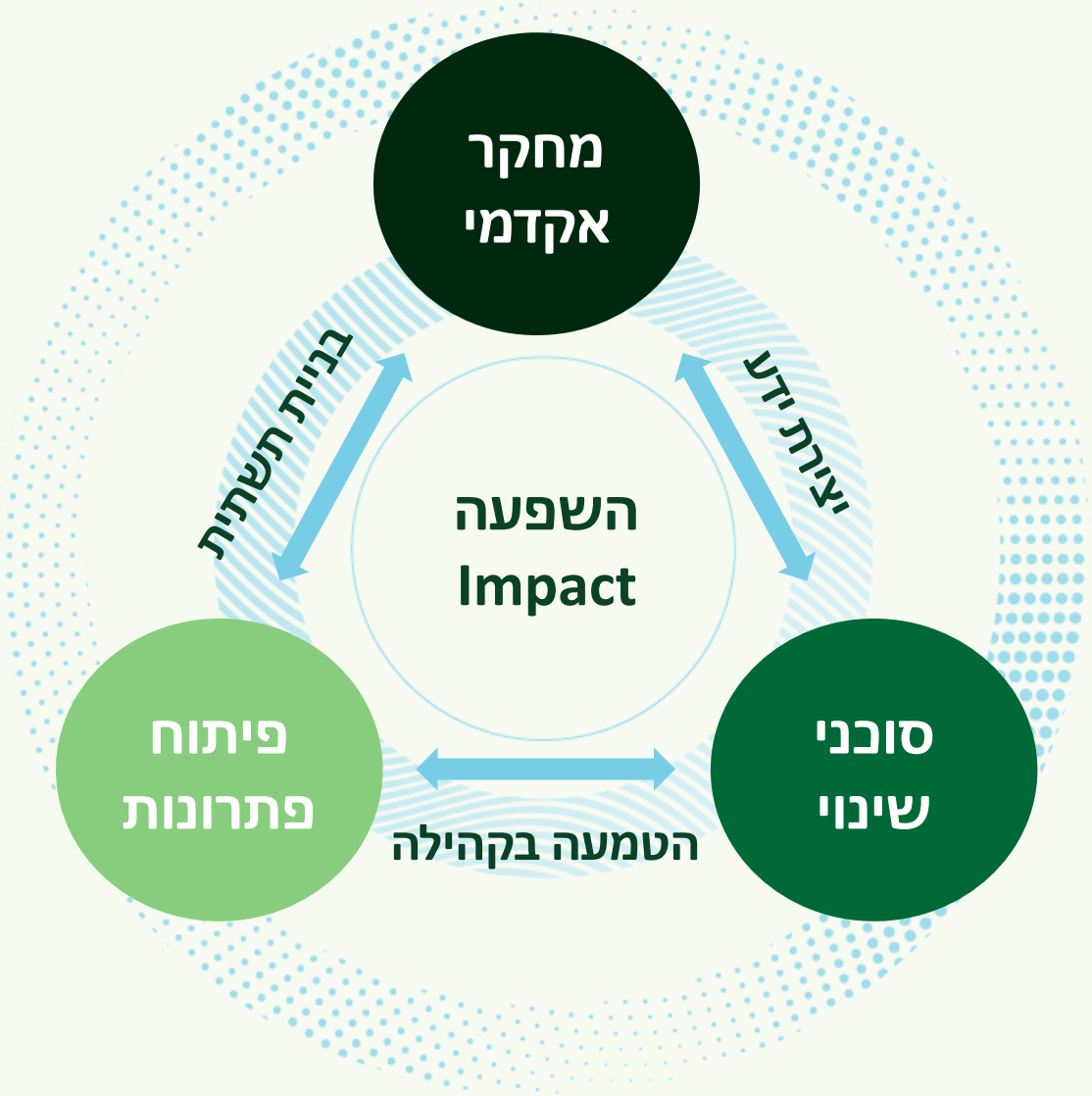
הישראלית ושילובה בשיח הציבורי

MENOMADIN
foundation

תיאורית שינוי

המרכז פועל על מנת **להעשיר את המחקר האקדמי, לעצב סוכני שינוי ולפתח פתרונות משפטיים** עבור זהותה היהודית והדמוקרטית של מדינת ישראל. ענפי הפעולה של המרכז משתלבים יחד על מנת לתרום לשיח הציבורי ולייצר את התשתית המשפטית הנחוצה לעתידה של מדינת ישראל. תשתית זו תאפשר את שגשוגה של החברה הישראלית והבנה בין הקהילות המרכיבות את זהותה.

MENOMADIN foundation

בניית הסכמות וצמצום הקיטוב

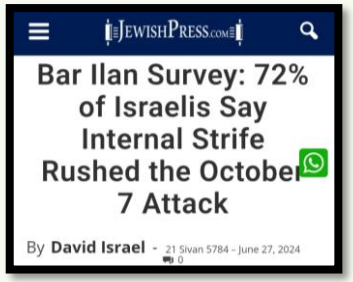
מדד ההסכמות בחברה הישראלית – גל מדידה שישי

- מחקר עומק הבוחן מדדי פילוג ולכידות מרובים, לאורך **השסעים המרכזיים בחברה הישראלית – השסע הלאומי, האידיאולוגי, הדתי והעדתי.**
- **גלי מדידה חוזרים** ונשנים החל משנת 2019, **לאורך אחת התקופות המטלטלות ביותר** בהיסטוריה הישראלית.
- צוות המחקר: ד"ר יוליה אלעד שטרנגר, פרופ' שחר ליפשיץ, פרופ' יובל פלדמן וד"ר אורי אהרונסון, ובהשתתפות צוות המרכז.
- **ינואר 2024 – גל מדידה שישי**, בעיצומה של המלחמה. לצד מדדים קבועים, **התמקדות בהשפעת המלחמה על היחסים בין המגזרים**, ועל עמדות ביחס לקיטוב בחברה והגורמים לו.

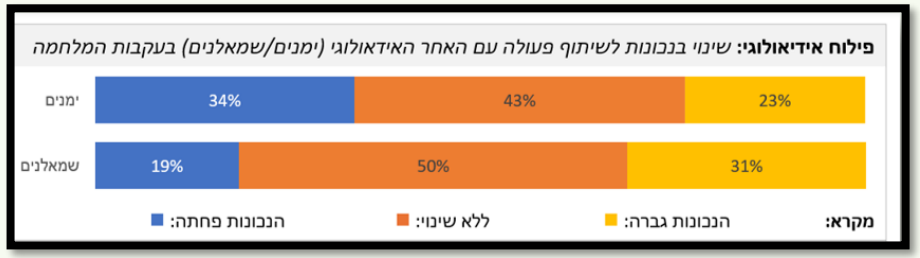
ינואר 2024: ממצאים מרכזיים

- **72% מהמשיבים: הפילוג הפנימי בחברה הישראלית הגביר במידה רבה את סיכויי מתקפת ה-7.10.**
- **ימין ושמאל: שאיפה ללכידות מול קיטוב רגשי.**
- **ערבים ויהודים: מגמות הפוכות, התקרבות מול התרחקות.**

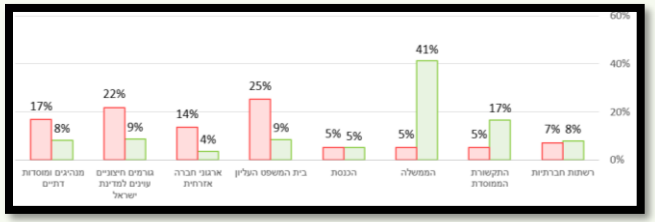

MENOMADIN foundation

כנס בינלאומי להשקת מדד ההסכמות

- שיתוף פעולה בין המרכז למכון הלן דילר למשפט יהודי ולימודי ישראל באוניברסיטת ברקלי בקליפורניה.
- בכנס מקוון הוצגו נתוני מדד ההסכמות ומתווה להגברת הלכידות בחברה הישראלית.
- בהשתתפות: פרופ' שחר ליפשיץ, ד"ר יוליה אלעד שטרנגר, ד"ר אורי אהרונסון, ד"ר צילי אליצור-נאה, ד"ר משואה שגיב.

120
משתתפים

MENOMADIN
foundation

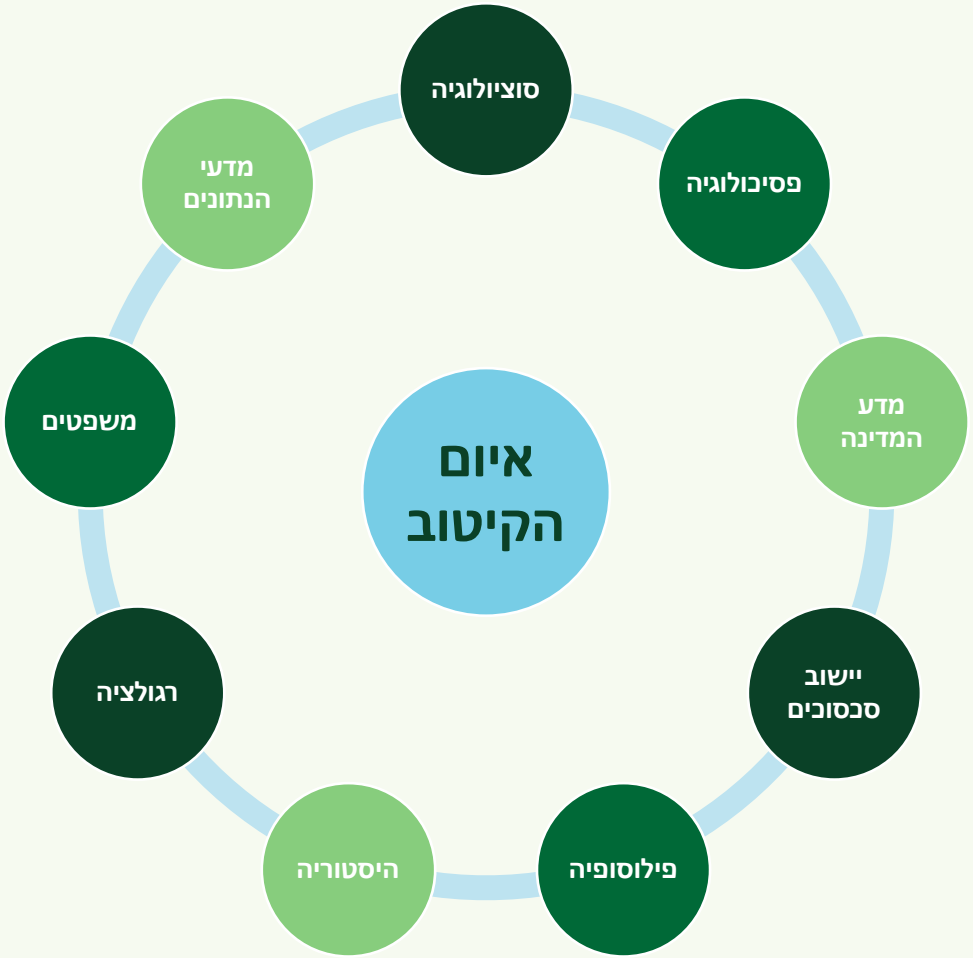
קבוצת מחקר רב-תחומית: מדינת ישראל ואיום הקיטוב

- פרויקט מחקרי חדשני המגייס את **מיטב המוחות האקדמיים בישראל למאבק באיום הקיטוב הפוליטי-חברתי**.
- קבוצת המחקר – 21 חוקרות וחוקרים מובילים ומגוונים מתחומים שונים.
- וועדה אקדמית מלווה – מומחים ומומחיות אקדמיים מרכזיים בתחומים המשיקים לחקר הקיטוב.
- **נציגות ונציגים מכלל האוניברסיטאות וממוסדות אקדמיים נוספים**.
- שישה מפגשים פרונטליים.
- כתיבת **אסופת מאמרים המציעים כיווני מענה עדכניים לאיום הקיטוב**, ופיתוח **הצעות מדיניות**.
- **כנס ציבורי** להצגת הקבוצה ותוצריה: תחילת 2025.

MENOMADIN foundation

כנס ציבורי: החברה הישראלית ואיום הקיטוב

- כנס ציבורי בנושא **איום הקיטוב הפוליטי-חברתי**, בשיתוף קהילת הבוגרים של אוניברסיטת בר-אילן.
- שיח הכרחי בין מנהיגים בחברה האזרחית, חוקרות וחוקרים אקדמיים, ובוגרות ובוגרי בר-אילן, שאתגרי החברה הישראלית בוערים בהם.
- הצגת ממצאים מפתיעים **ממדד ההסכמות.**
- **מושב ציבורי** בהשתתפות פרופ' שחר ליפשיץ, ד"ר יואב הלר וחכ"ל תהלה פרידמן, בהנחיית עו"ד אלעד קפלן.
- שיח מונחה סביב **שולחנות עגולים**.

90
משתתפים

צוות רב מגזרי: גישור בסכסוכים מנהליים

- **צוות מומחים ייחודי: גורמי מפתח בתחומי יישוב הסכסוכים והמשפט המנהלי בקרב כלל המגזרים בישראל** – רשויות המדינה, ארגון המגשרים, לשכת עורכי הדין, המגזר הפרטי, ארגונים חברתיים ואקדמיה.
- **שישה מפגשים** לבחינת אפשרות **שילוב הגישור בהתדיינות מול רשויות ציבוריות בישראל**, תוך דיון עקרוני ועיסוק במקרי בוחן מישראל ומחוצה לה.
- גיבוש **תכנית גישור ניסיונית (פיילוט) בבית משפט לעניינים** מנהליים, המצוי בישורת האחרונה.
- **כנס מסכם**: ספטמבר 2024.

MENOMADIN
foundation

מחקר: שילוב בניית הסכמות בקבלת החלטות שלטונית בישראל

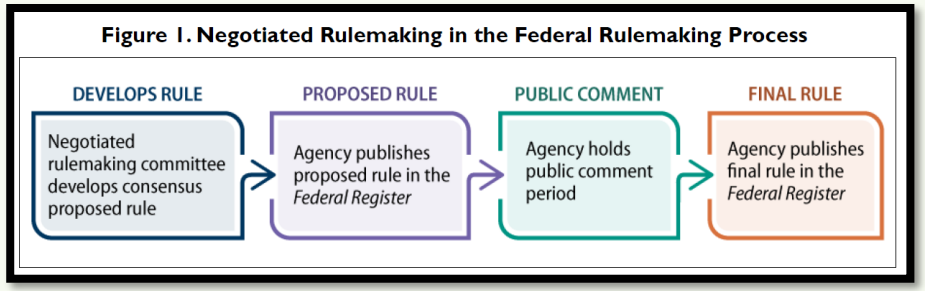
- **"יישוב סכסוכים פינת שיתוף הציבור": מחקר משותף** של פרופ' שחר ליפשיץ, ראש המרכז, וד"ר צילי אליצור נאה, מנהלת תחום בניית הסכמות במרכז.
- **בחינה השוואתית** של האופן שבו שולבו תהליכי בניית הסכמות (Consensus Building) בתהליכי גיבוש מדיניות בארה"ב.
- **קריאה להטמעת תהליכים דומים בישראל,** לשם **שיפור ההתמודדות עם סכסוכים מורכבים** וחיזוק מערכת היחסים **בין הציבור לרשויות.**
- הצגת מחקרי המרכז במסגרת **כנס ICON-S IL 2024, משרד המשפטים, כנס עובדי מדינה ומסגרות אקדמיות שונות.**

קשר סמוי בין שיתוף הציבור ליישוב סכסוכים

בחינה השוואתית: בניית הסכמות **בארה"ב**

תמונת ראי ישראלית: אתגרי התמודדות עם סכסוכים מורכבים

הטמעת בניית הסכמות בקבלת החלטות שלטוניות

MENOMADIN foundation

עיצוב סוכני שינוי למדינה יהודית ודמוקרטית

הכשרת מדריכים ערבים ויהודים להדרכה משותפת

הכשרה לסטודנטים ערבים ויהודים כהכנה להדרכה משותפת בתוכנית התיכונים למנהיגות במשפט. ההכשרה כללה ליווי והכוונה של **ד"ר יעל מעין, ד"ר דיאב חנסאא וד"ר מנאל תותרי-ג'ובראן** ונעשתה בשיתוף התוכנית לליווי סטודנטים ערבים בהובלת **נוהא פראן טנוס**. במפגש נידונו האתגרים העולים בעקבות מתקפת הטרור של החמאס ב-7.10 והמלחמה בעזה.

מפגש חד-לאומי

מפגש חד-לאומי

מפגש משותף

"החוויה המרכזית איתה יצאתי מהתוכנית היא המפגש עם הסטודנטים הערבים. ייתכן כי ה"טיפול" האמיתי שהתוכנית העניקה לי היא השמעת קולי וכאבי בשעה קשה זו אל מול חבריי לספסל הלימודים. הנסיבות עזרו לי לדייק את דבריי, ואף להשמיע דברים קשים, תוך שמירה על כבוד ומרחב שיח מכבד"

מדריכה בתוכנית

MENOMADIN foundation

תוכנית התיכונים למנהיגות במשפט

300
תלמידים

40
מדריכים

5
בתי ספר

"להמשיך את
התוכנית הזאת
בכל שנה"

"הייתי רוצה שיהיו
יותר מפגשים כאלו"

"המדריכות שלנו היו
מקצועיות מאוד
ולמדתי מהן הרבה"

9.3 – סטודנטים

8.8 - מדריכים

ממוצע שביעות רצון מהתוכנית
(מתוך 10)

89% מהסטודנטים

88% מהתלמידים

העידו שהתוכנית גרמה להם
להתעניין יותר באתגריה של ישראל
כמדינה יהודית ודמוקרטית

96% מהסטודנטים

90% מהתלמידים

העידו שהתוכנית גרמה להם לרצות
להגיע להבנות עם קבוצות שונות
בחברה הישראלית

MENOMADIN
foundation

קורס אסטרטגיות לשינוי חברתי בנושאי דת ומדינה

מתוך משוב שביעות רצון מההוראה בקורס

"היה לי מאוד כיף להגיע לשיעורים. למדתי מלא לא רק עבור העבודה אלא גם עבור החיים. יצאתי עם הרבה מאוד כלים"

"מרצה מעולה, נעשה שימוש במצגות ואמצעים ויזואליים, דיונים בכיתה והתנסות פרקטית. קורס מומלץ מאוד!"

"המרצה מעניין מאוד, השיעורים התנהלו באופן אקטיבי, עם שיח פורה בין התלמידים ובין המרצה"

"התחברתי מאוד להרצאות אורח מהרקעים השונים – למדתי מלא"

"קורס מושלם"

20
סטודנטים

11
הצעות מדיניות

4.86
שביעות רצון

הקורס מוקדש לזכרו של רס"ל במיל' **אלקנה נוילנדר ז"ל**, עמית המרכז, שהיה אמור להשתתף בקורס לפני שנפל בלחימה ברצועת עזה. יהי זכרו ברוך.

MENOMADIN
foundation

תכנית עמיתי המרכז

13
סטודנטים

5
מפגשים

עמיתי המרכז היו שותפים לפעילות המרכז בכנסים ובעוזרי מחקר.

במהלך התוכנית הסטודנטים נפגשו עם אנשי מפתח בחברה הישראלית ובאקדמיה, ובהם פרופ' אזי לב-און, חכ"ל תהלה פרידמן, הרב ד"ר יצחק בן-דוד והיועצת המשפטית של בית הנשיא עו"ד מיכל צוק.

כנס עם חכ"ל תהילה פרידמן

סיור בבית הנשיא

פגישה עם פרופ' אזי לב און

שיחה עם צוות המרכז

MENOMADIN
foundation

מדיניות דת ומדינה

קידום מדיניות דת ומדינה

- **פרויקט "היום שאחרי":** קבוצת חשיבה ועבודה של ארגוני מדיניות והקונגרס הישראלי לפיתוח ופתרונות במגוון סוגיות דת ומדינה.
- **סדרת פגישות**: עם גורמי ממשל ושותפים פוטנציאליים לקידום מדיניות.
- **הצעת חוק הרבנים:** מעורבות בהליך החקיקה; הבעת התנגדות לרכיבים מרכזיים בהצעת החוק; והגשת הערות על טיוטת התקנות שפורסמה.

הקונגרס הישראלי
THE ISRAELI CONGRESS
الكونجرس الإسرائيلي

מדיניות
- מחקר משפטי
- ניתוח צרכים וערכים
- פיתוח פתרונות

שותפויות
- תיאום עמדות בין ארגונים
- פגישות עם גורמי מדיניות
- קבלת משוב על ניירות מדיניות

MENOMADIN foundation

השקת מתווה לאתגרי הנישואין בישראל

- **השקת נייר מדיניות** שנכתב על בסיס עבודת קבוצת חשיבה של חוקרים ואנשי שטח, שקיימו סדרת מפגשים עם דמויות מפתח בשדה הציבורי ממגוון הקשת הישראלית.
- **שיתוף פעולה** בין המרכז לבין המרכז ליהדות ומדינה במכון שלום הרטמן.
- **כנס מקצועי להצגת המתווה** במכון הרטמן להצגה ודיון במסקנות המתווה, לצד דיון בהיתכנותו הפוליטית.
- **כנס ציבורי לדיון והעמקה** באתגרי המתווה בשיתוף מומחי אקדמיה בתחום, במסגרת הפקולטה למשפטים.

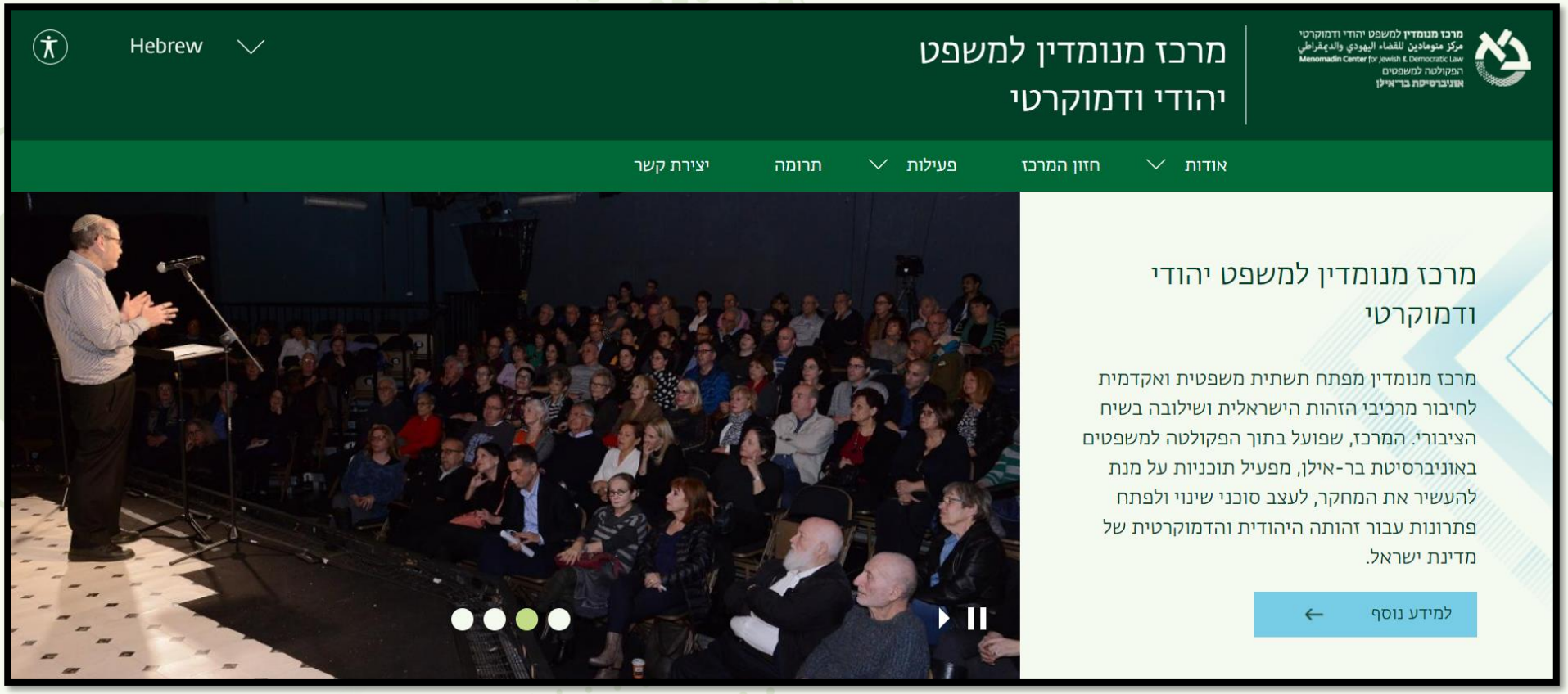
8
הצעות
מדיניות

120
משתתפים

MENOMADIN
foundation

השקת אתר חדש למרכז

השקת אתר חדש, שמציג את הפעילות בתחום הציבורי, המחקרי והחינוכי

MENOMADIN
foundation